

Պուրա երժայիք լրադիրներուն համբառ
ծախըը առաջցն վրայ է։
Կապրաց վերաբերեալ համակ կամ որ
եւ եղեւ գրութիւն, խթապրին պիտի
ուղարիք, եւ առողջ համբառ ծախ-
ըը իրկողն վրայ է։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԱՍՏԱԿԱՊՈԽՈԼԻՑ 24 ԱՎԳՈՍՏԵՐԻՆ

Այս շարթու Վերոպային եկած լու-
րերն աւելի խաղաղական են : Պիտից
գումարված թագաւորներն ու երեւելի
քաղաքագեաններն արդեն բաւական զիւ-
րացուցեր են կըսմի Դատաշական խնդրոյն
լուծումը : բայց այս խօսքերը դեռ չեն
կրնար վասահութեամբ ընկունիվ քանի
որ պաշտօնական կերպով ստուգված չեն :

Գաղղիոյ ու Ասեղիոյ կառավարութեանց մէջ ալ կարծեաց համաձայնութեան նշաններ կը տեսնքին եղեր, որոց տամբ մը նպաստամատոյց եղած կերեւին Հինասահնի մէջ պատահած ձախորդ գեպքերը:

Սիանդամայն կըսվի թէ Աւտորիո
կառավարութիւնն ալ հածութիւնն առուեք
Է աւելութեանց ժողով մը ըլլալու առա-
ջարկութեան, բայց աս պայմանը գնելով
որ խորհրդակցութեանց նիւթը ըլլալիք
խնդիրներն յառաջուցմէ ճշգրվին Եւրո-
պական մած աւելութեանց կառավարու-
թիւններէն :

Յուրիիսի գետպանաժողովին համար
ալկովիթէ խառալական խնդրայն լուծմա-
նը ըսկիանի զբաղի, այլ միայն Ալկովիրան-
քայի հաշտութեան այն կեաերը կարգի-
դնելու, որանք ուղղակի և ստորոց ու դրադ-
պեայ կը վերաբերին. իսկ մնացեալ խնդրի-
ները աերութեանց ժողովին լուծմանը պի-
տի թագու :

Մասցեալ խնդիրներուն մէջ առնենէն գետաբը Միջին Խոսլեայի կամ ջրասութեանց խնդիրնէ, որուն լուծման կերպին վրայօք Ընդզեոյ լրագիրներուն կարծիքը հակառակէ Գաղղիոյ կառաջարութեան հակառակէ Գաղղիոյ լրագիրներն ընդհանրապէս չեն ուզեր գուշաբրուն վերահաստատվիլը եւ այս պատճառուն սաստկապէս կը վեճին Գաղղիոյ հարաբեկուն չեմ :

Գաղղիբենքուն հետ :
Գաղղիական միասնակից-միակը լըս-
տիրն յօդուած մը հրատարակեց որ
Խաղղից կառավարութեան ազգեցու-
թեամբը զրված կը համարիի : Յիշ-
ալ յօդուածը բառավակն ինդրոյն
ու Անդրեաս առաջնորդութեան ազգեցու

Եղ Անդ լիոյ բանած ընկծ ացքը քննելով
առ քսերուն չփերահաստափիլին ծագե-
իք անպատճ հութիւններ կը նշանակէ,
և անոնց առաջքն առնելու համար Անդ-
լիոյ կառավարութեան գործակցութիւնը
ըլլինգրէ; Ա հաւասիկ յիշեալ յօդուածին
մասոր :

“Պատերտղմն առաջ անդղեացիք
ըսէին թէ իսալական խնդիր ըսփածը շնե-
ու խօսք մընէ : Հեծոյ դանդատ կրնեն

ՅԵ կատարեալ կերպով ցուծվիցաւ յիշեալ խնդիրը :

“ Ըքսութեանց ժողովաւրդները պիտի ցաւին օրմը իրենց իշխաններն ու տեղական ինքնազգվածութիւննին կորսընցունելնուն վրայ :

“ Այս երկիրները Սարտհնիայի հետ
միանալով՝ յիշեալ տէրութեան ու Կա-
բօլիի մէջ եղած հաւասարակշռութիւ-
թիւնը պիտի աւրդիվի. եւ այն ժամանա-
կը Կարուեի տէրութիւնը թող շղիտի
տայ որ իտալիան գաշնակյութիւնը
կազմընէ :

“Ц, я ағасатанаша, կը յօւսայ Քնա-
նի նետէնէւ, որ Անդղիա՝ ինչպէս որ Զի-
նաստանի գործելուն վայօք միաբանած
է Գաղղիս Հետ, անանկ ալ խաղափան
խնդրոյն վայ կը միանայ՝ վերջին դժուա-
րութիւններն յաղթելու եւ պէտք ըլլայ
նէ խաղաղութեան պայմաները չափառ-
ըլլու համար, այն կերպով որ այս խնդրոյն

մէջ եղած աէրութիւններուն պատիւն ու շահերն անմշաս մնան : Ալլազդիսի միաբանութեամբ մը Խատավիա կատարելուպէս աղատ կըլլայ : »

Անդզես լրագիրներն անպատճա-
ևան չթողուցին վերսյշեալ գաղղիական
յօդուածք եւ ամենն ալ միաձայն կը հեր-
քեն դու բսերուն վերահասաւառ թիւնը :

Տեսէ իմ լրագրին հետեւեալ խօս-
քերը միւս բայր անդզեսական լրագրաց
լրաժեսերուն բովանդակութիւնը կընաց
համարվի :

“Պատղիեական Վաճառքի մէջ ու ըստ լրաց
իրն յօյս կը ցուցընէ թէ Խաղիս նը-
ամամամք Անգղիս խորհուրդները պիտի
մանան Գաղղիս հետ ։ Եյս միութիւ-
ող մէկ կէտէ մը կախեալ է, այսինքն հաս-
ցնեալէ թէ Կարօրեան կայսրը Աւարիոյ

Եկատարին կազմը ըստալու զիտաւորութիւն ունի : Կարօլէն կայս.ը երկու ողման ալ հաճելի ըլլալ ու գեց, բայց չը բցաւ . ուստի պէտք է որ հիմա երկու քին մէկը ընտրէ, կամ Աստրիա՝ որուն նետ պատերազմեցաւ, կամ Խատին՝ ու ուն համար Վաճէնթայի ու Սօվերինի պատերազմները վաստրիցաւ : Ահա դու է խնդիրը որ այս միջոցին պիտի լուծա-
կի Պիտարիցի մէջ :

“ Անդզիոյ կառավարութեան քա-
տցականութեանց վրայ տարակոյս չկըր-
ող ըլլալ : Անդշիոյ կառավարութեան
տագածականութիւնը սկիզբէն ինքին մի
ւ նոյն է և ուրիշ կերպ հնարչէ որըլ-
ոց : Խրբոր Աւատրիառ Գագգեան Ա ել-
ու մասնաւու հայուս Ռեան տառեանինին

ուժբանիքայի հաշտառվեհան պայմաններն
գործ դնելու միջնիկը ու հարցնիկ
անկեռ կաշխատին, Անդզիոյ կատարա-
ութիւնը հասկցուց իրենց որ խօհեմա-
լինը կը պահանջէ, ինչպատճ գանձ-

նել իրենց կառավարութեան ձեւն ընտ-
րելու դորձը՝ ինչպէս որ Գաղղիա ալ
ըքած է, եւ կանխաւ բողոքեց գուքսերը
բանի մերահասատաելու դէմ։ Ուեւ որ
Գաղղիացւոց կայսրն այս քաղաքակա-
նութիւնը ընդունի, այն ժամանակը
Գաղղիաց ու Անդղեայ խօրհուրդները կը-
նան միանայ : ,

Այս վիճականութիւններուն եւ
գեսպանական բանակցութեանց միջոցին՝
Խառալցիք իրենց դործը կը շարունակեն։
Դքսութեանց երկիրներն արգեն քաղա-
քական ու զինուորական միութեան դոր-
ծը լմացուցին եւ հիմա կը խորհին առ-
ժամանակեայ իշխանապետ մը զնել որ
Սարտենիայի թագաւորեն անունով զի-
րենք կառավարէ : Ա երջապէս Խառալցիք
ժողովուրդներուն նպատակը ինքնիշխան
ու հզօր ազգ մը ըլլալէ, եւ այս նպա-
տակին համնելու ամենեն յարմար ժա-
մանակ կը համարին այս միջոցը . մանա-
ւանդ որ համոզված են թէ դուք-
սերը չափանի կրնան օտար տէրութեանց
զէնքովը վերահաստատիլլել իրենց իշխա-
նութեանը փայ :

Փարիզէն սեպտ. 23 թուով գըր-
մած նամակ մը հնատեւալ անզիկութիւն-
ութը կուտայ Խռալական խնդրոյն ներ-
կայ վճարին մըտ :

“ Յուրիիսի գեսպանաժողովն իւր
անտեցութիւնները վերջացընելու վայ
է, եւ քանի մը ձիշդ տեղիկութիւններ
համան համեմիլ այն կողմէն : Երեք տէրու-
թեանց երեսփոխանները վերջապէս կրցան
համաձայնիլ քանի մը կէտերու վայ ո-
ւոնք կրնան այսուհետեւ բոլորովին կար-
ի գրված համարվել : Ա կըլավրանքայի
տիւագիծ պայմանները Գաղղիոյ ու Շ-
առջիոյ մէջ եղած հաշտութեան հրմ
զան եւ պիտի ըլլան, եւ հաշտութեան

ուշնադրութիւնը քէւ օրէն պիտի ըստ
ուրագրավի այս երկու տէրութիւններէն :
Յէշեալ գաշնագրութեան մէջ Արարե-
խոյի խօսքը չկայ : Թաէ որ Գաղղիոյ ու
Նոսրիոյ կառափարութեանց մէջ շարու-
ակիած զեսպանախօսութիւններն այս
բայմաններով զլուխ ելլեն, տարակոյս
կայ որ Անդղեա բացը պիտի մնայ : Ար-
էն այս նամակը գրած կէտիմ՝ երեք տէ-
ռութեանց երեափոխաններն իրենց բա-
ռակցութիւնները վերջացուցած ըլլալու
ն եւ իրամբէ՛ բաժնը վերջացուցած ըլլալու
ն կառափարութեանցը քով պիտի երթանի ի-
նց աշխատութեան արդիւնքը ցուցը
կամ : Առանի ուղարկ աշխատութեան

Նին ինկած պարտքը . նոր սահմանագլուխ է իսի զծին որոշումը . խտալական դաշնակցութիւն մը կաղմմելու սկզբան ընդունվելը . Առաջարարակիայի սահմանագլուխը եղած չորս մեծ թերդաքաղաքներուն մէկէն կամ երկուքն Աւստրիոյ հրամարիլը . Ու ենեաթիկի գտաւագին մէջ անկախ կառագաւ

“ Այս վերջին խնդրոյն քայլօք Գաղ-
ղոց ու Ռաստրիո մէջ եռած Համայն-

առութիւնը չյուղացվեր որ Աւարիս ու
Սարտենիսայի մէջ ալ կարենայ հաստատ-
վել: Աերեւի որ Սարտենիսա դըսութիւնը
ներուն նկատմամբ այնպիսի տարագոյ-
ման պահանջմունքներ կընէ որով պատ-
շաճ կարդաբրութիւն մը ընելը անհնար-
կիաի ըլլայ, Անհամբերութեամբ կըս-
դապի Աւանիսայի թագաւորին պա-
տասխանը որ պիտի տայ Որօմանիսայէն
Հռոմէի տէրութեան մէկ դաւառը) ի-
նն խրկրված պատգամաւորութեան,
ու կըսլի թէ Թառաքանայի, Պօտէնա-
յի և Բարմայի դքսութեանց պատգա-
ւաւորութիւններուն տուած պատասխա-
նն յար և նմանը պիտի ըլլայ: Միայն
է Հռոմայ Պապին նկատմամբ ակ-
ածութեան յայտարարութիւններ ալ-
լիաի ընէ: Կըսվի թէ այս մասին Սար-
ենիսայի թագաւորը խորհուրդ հարցը-
ելով՝ Եարօլէնն կայսեր, կայսրը խրատ-
ուուերէ իրեն որ Որօմանիսայի երկիրը
Սարտենիսայի հետ խառնելու առաջար-
ութիւնը բացէ ՚ի բաց մերժէ: Խայց
յուսուցվեր որ այս խրատը ձշիւ-
զ գործ դրվի, ուստի և քիչ ժամանա-
էն պիտի տեսնենը որ պապական կա-
ավարութիւնը ազգու միջոցներ ձեռք
իրտի առնու իւր աւաստամբեալ գաւառ-

“ Ըստէ որ գըսութեանց խնդիրը
հնչեւ հիմայ ամբողջ եւ միշտ կեցածէ ;
Աքսութեանց երկիրները միացընելով
արուրիայի թագաւորութիւն մը կազ-
ելու . խօսը տւ կայ, որուն աթոռար կամ
արօնէն իշխաննին կամ Փլանտիայի,
ու քսին պիտի որվի կըսեն : Ընդդիա-
ածութիւն չունի Պօնաբարթեան ազ-
ատուհմէ իշխաննի մը ասանկ աթոռ մը
րփելուն . եւ թարց լրագիրը յայտա-
սրութիւն կընէ թէ այս միջոցը՝ կախ
նացած գժուարութիւնները լուծելու
միջոց մը չերեւիլ հասարակաց աչ-

Օու եցցերիայի Պէրն եւ Յուրիկ
քաղաքնիրէն հետեւեալ լուրիրը կը գը-
րին :

